

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران
تعمیرات و بازسازی

به نام خدا

سبک شناسی شعر معاصر
(بر اساس اشعار پنج شاعر برجسته معاصر)

۲۹ / ۲ / ۱۳۸۱

به وسیله ی:
سید کاظم موسوی

پایان نامه

ارائه شده به دانشکده تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از
فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه دکتری

در رشته ی:

زبان و ادبیات فارسی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

۳۰۹۹۳

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر منصور رستگار فسایی، استاد بخش زبان و ادبیات فارسی (رئیس کمیته)

دکتر غلامرضا افراسیابی، دانشیار بخش زبان و ادبیات فارسی

دکتر محمد حسین کرمی، دانشیار بخش زبان و ادبیات فارسی

بهمن ۱۳۸۰

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران
تعمیرات و بازسازی

۳۰۹۹۳

ج: اول

تقدیم به

نیمای بزرگ، اخوان غمگین، شاملوی اندیشمند،

سپهری وارسته، فروغ ناشناخته،

سادگیهای پدر و شبنم زندگیم شکوه.

سپاسگزاری

بدینوسیله مراتب سپاس و قدردانی خویش را از استادان بزرگوارم جناب آقای دکتر منصور رستگار فسایی، استاد راهنما و آقایان دکتر غلامرضا افراسیابی و دکتر محمد حسین کرمی مشاورین محترم که با دقت و سعه صدر راهنمایی و هدایت نمودند ابراز می دارم. سلامتی و کامیابی شان را از خداوند بزرگ آرزو می نمایم. لازم می دانم از دکتر سید محتشم محمدی بخاطر زحماتشان در بازخوانی این پایان نامه قدردانی نمایم.

چکیده

سبک‌شناسی شعر معاصر
(بر اساس اشعار پنج شاعر برجسته معاصر)

به وسیله ی:

سید کاظم موسوی

محور اصلی شعر فارسی "انسان" و "هستی" است و ابعاد مختلف وجودی انسان به چندگونگی ارائه شعر انجامیده است. زاویه دید و استفاده از زبانی مناسب برای بیان این نگرش، تفاوت‌هایی را در شیوه های شعر فارسی ایجاد نموده و سبک های مهم شعر فارسی بر اساس این زاویه دید و عناصر زبانی و بیانی تدوین شده است. اگر چه همه این سبکها در یک مسیر تکاملی قرار دارند، اما تفاوت‌هایی نیز در آنها دیده می شود. شعر معاصر ایران، یکی از گونه های شعر فارسی است که ویژگیهای آن در این پایان نامه با عنوان "سبک شعر معاصر" ارائه شده است. شعر معاصر، شعری است که در سه مقوله "قالب"، "زبان و بیان" و "محتوی" نسبت به گذشتگان تغییر یافته باشد. در این رساله، به شناخت و شناساندن سبک شعر معاصر، با توجه به این سه مقوله پرداخته شده است. با مطالعه و ارزیابی اشعار این دوره، سه نتیجه مشخص به دست می آید. اشعاری که در هر سه عنصر همانند اشعار "سنتی" هستند. اشعاری که دارای زمینه ها و عناصر اشعار سنتی هستند ولی با نگرش جدید شاعر معاصر تغییراتی یافته‌اند. و اشعاری که بطور کامل از اشعار سنتی جدا شده و به صورت جدید ارائه شده اند. تغییر اساسی در قوالب شعری، استفاده از زبان و بیانی که زبان شعر را به زبان گفتار نزدیک می نماید و وارد نمودن موضوعات روز (اجتماعی-سیاسی) از نوآوریهای شعر معاصر است.

این پایان نامه در هشت فصل تنظیم گردیده است:

- ۱- فصل اول، مقدمه: در این فصل به چگونگی تغییر و تحول قالب قبل از نیما و قالبهای بعد از نیما؛ زبان و بیان شعر معاصر در سه مقوله سنتی، بازیافتی و نوگرایی پرداخته و نیز خلاصه ای از محتوای شعر معاصر ارائه شده است.
- ۲- فصل دوم؛ پیشینه ی تحقیق: در این فصل به سوابق آثار منتشر شده سبک شناسی و شیوه ی کار آنها پرداخته شده است.
- ۳- فصل سوم؛ سبک شناسی شعر نیما؛ قالبهای موجود در شعر نیما، چگونگی زبان و بیان و تلاش او برای نزدیک نمودن زبان شعر به طبیعت نثر و نیز محتوا و موضوعات شعری او در این فصل گنجانده شده است.
- ۴- فصلهای چهارم، پنجم، ششم و هفتم: به ترتیب به ویژگیهای سبکی و چگونگی قالب، زبان، بیان و محتوای اشعار مهدی اخوان ثالث، احمد شاملو، سهراب سپهری و فروغ فرخزاد پرداخته است.
- ۵- فصل هشتم، نتیجه گیری: خلاصه ای از نتایج بدست آمده از سبک شناسی شعر معاصر و نیز ویژگی های برجسته شعری پنج شاعر به صورت مقایسه ای ارائه شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مقدمه
۵	۱-۱- قالب در شعر معاصر
۱۷	۲-۱- زبان و بیان
۳۰	۳-۱- محتوی
۳۳	فصل دوم: پیشینه ی تحقیق
۳۸	فصل سوم: نیما
۳۹	۱-۳- زندگی نیما
۴۴	۲-۳: قالب در شعر نیما
۵۰	۱-۲-۳- اشعار به شیوه کلاسیک
۵۰	۲-۲-۳- اشعار نیمه کلاسیک
۵۰	۱-۲-۲-۳- در هم آمیزی قالبها
۵۲	۲-۲-۲-۳- جایجا کردن قافیه
۵۳	۳-۲-۲-۳- دگرگونی در تعداد ابیات
۵۳	۴-۲-۲-۳- دگرگونی در تعداد مصراعها
۵۴	۵-۲-۲-۳- دگرگونی در تعداد ارکان
۵۵	۶-۲-۲-۳- شیوه نوشتاری
۵۷	۳-۲-۳- اشعار بینابین (نیمه آزاد)
۵۸	۴-۲-۳- اشعار آزاد
۶۲	۳-۳- ویژگیهای زبانی و بیانی نیما
۶۳	۱-۳-۳- بافت زبان گفتار

۶۷	۳-۳-۱-۱- صداهای
۶۹	۳-۳-۱-۲- واژه های مازندرانی
۸۸	۳-۳-۱-۳- ساخت گفتگو (دیالوگ)
۸۹	۳-۳-۱-۴- روایت و نقلی
۹۰	۳-۳-۲- زبان نمادین
۹۱	۳-۳-۲-۱- زبان نمادین در حد واژه
۹۲	۳-۳-۲-۲- زبان نمادین در حد قالب
۹۲	۳-۳-۲-۲-۱- زبان نمادین یک لایه و آشنا
۹۴	۳-۳-۲-۲-۲- زبان نمادین چند لایه و ناآشنا
۹۶	۳-۳-۳- عناصر بیانی و بدیعی
۹۷	۳-۳-۳-۱- تشبیه
۹۷	۳-۳-۳-۱-۱- تشبیه به شیوه سبک خراسانی
۹۸	۳-۳-۳-۱-۲- تشبیه حسی
۱۰۱	۳-۳-۳-۱-۳- تشبیه عقلی
۱۰۲	۳-۳-۳-۱-۴- تشبیه مرکب
۱۰۳	۳-۳-۳-۱-۵- تشبیه مقید
۱۰۴	۳-۳-۳-۱-۶- ترکیب اضافی تشبیهی
۱۰۴	۳-۳-۳-۲- استعاره
۱۰۴	۳-۳-۳-۲-۱- استعاره مصرحه
۱۰۵	۳-۳-۳-۲-۲- استعاره مکنیه
۱۰۶	۳-۳-۳-۲-۳- ترکیب اضافی استعاری
۱۰۶	۳-۳-۳-۳- کنایه
۱۰۸	۳-۳-۳-۴- تشخیص
۱۱۱	۳-۳-۳-۵- مثل
۱۱۳	۳-۳-۳-۶- عناصر بیانی

صفحه	عنوان
۱۱۳	۱-۶-۳-۳-۳- جناس
۱۱۴	۲-۶-۳-۳-۳- تضاد
۱۱۵	۷-۳-۳-۳- نقیضه گویی
۱۱۶	۸-۳-۳-۳- تصویر سازی
۱۱۷	۹-۳-۳-۳- فضا سازی
۱۱۸	۱۰-۳-۳-۳- ساختار شعر
۱۲۰	۱۱-۳-۳-۳- تشخیص واژگان
۱۲۰	۱-۱۱-۳-۳-۳- "لیک"
۱۲۷	۲-۱۱-۳-۳-۳- "لیکن"
۱۳۰	۳-۱۱-۳-۳-۳- "موج و اوج"
۱۳۱	۱۲-۳-۳-۳- ضعف تألیف
۱۳۲	۴-۳-۳-۳- هنجار شکنی قواعد و نوآوری دستوری
۱۳۲	۱-۴-۳-۳- صفت به عنوان مضاف موصوف
۱۳۵	۲-۴-۳-۳- صفت(صفت‌های مفعولی- اسم مفعول) به عنوان مضاف موصوف
۱۳۵	۳-۴-۳-۳- الحاق ضمیر ملکی صفت به اسم موصوف
۱۳۸	۴-۴-۳-۳- کاربرد صفت به جای اسم یا اسم مصدر بدون داشتن حالت اضافه
۱۳۸	۵-۴-۳-۳- صفات طولانی و پی در پی در ساختی اضافی
۱۳۹	۶-۴-۳-۳- آوردن صفات جدید برای کلمات
۱۳۹	۷-۴-۳-۳- ساختن صفت فاعلی با پسوند "آرا" با افزودن به اسم یا صفت
۱۴۰	۸-۴-۳-۳- ساختن صفت با حرف اضافه "به" با کاربردی جدید
۱۴۳	۹-۴-۳-۳- فاصله افتادن بین اسم و وابسته‌ی صفتی بوسیله عناصر نحوی
۱۴۳	۱۰-۴-۳-۳- کاربرد نشانه‌ی صرفی "تر" در موارد نامرسوم
۱۴۴	۱۱-۴-۳-۳- اضافه کردن "تر" به صفاتی که خاصیت مقایسه‌پذیری ندارند
۱۴۴	۱۲-۴-۳-۳- کاربرد "قید" به جای "صفت"
۱۴۴	۱۳-۴-۳-۳- کاربرد "صفت" به جای "قید"

عنوان

صفحه

۱۴۵	۱۴-۴-۳-۳- اضافه کردن " به" اضافه به صفت و افاده مفهوم قیدی
۱۴۵	۱۵-۴-۳-۳- حذف " یای" اضافه و " یای" نکره متصل به صفت
۱۴۶	۱۶-۴-۳-۳- پیوستگی ضمیر به ضمیر
۱۴۷	۱۷-۴-۳-۳- برجسته‌سازی بوسیله تکرار ضمیر متصل همسان با ضمیر منفصل
۱۴۷	۱۸-۴-۳-۳- چسباندن ضمیر مفعولی شخصی به اسم به جای فعل
۱۴۸	۱۹-۴-۳-۳- فاصله بسیار میان مضاف ومضاف الیه با استفاده از " را" فک اضافه
۱۴۸	۲۰-۴-۳-۳- حذف " آن" پیش از اسمی که قبل از " که" ی موصول می‌آید
۱۵۰	۲۱-۴-۳-۳- کاربرد " ی" اشباع شده ی ساکن به جای کسره ی اضافه
۱۵۱	۲۲-۴-۳-۳- جمع بستن های نامتعارف
۱۵۲	۲۳-۴-۳-۳- جابجایی اجزا فعل مرکب
۱۵۴	۲۴-۴-۳-۳- نوآوری صرفی در حوزه ی فعل
۱۵۶	۲۵-۴-۳-۳- حذف فعل
۱۵۷	۲۶-۴-۳-۳- استفاده از مصدر به عنوان پایه ی فعل مرکب
۱۵۷	۲۷-۴-۳-۳- تغییر جایگاه نشانه ی " ن" نفی
۱۵۹	۲۸-۴-۳-۳- افعال مرکب جدید
۱۶۵	۲۹-۴-۳-۳- کاربرد " یکسره" به جای " همه"
۱۶۷	۳۰-۴-۳-۳- " کس" به جای " کسی"
۱۶۹	۳۱-۴-۳-۳- کاربرد " هر" در معنی " همه"
۱۷۲	۳۲-۴-۳-۳- کاربرد " چه" در معنی " هر"
۱۷۲	۳۳-۴-۳-۳- کاربرد " هیچ" در معنی " اصلاً"
۱۷۳	۳۴-۴-۳-۳- کاربرد " هیچ" در معنی " هر"
۱۷۳	۳۵-۴-۳-۳- کاربرد " چه" در معنی " چرا"
۱۷۳	۳۶-۴-۳-۳- کاربرد " که" به جای " کسی که"
۱۷۳	۳۷-۴-۳-۳- کاربرد " کدام" در معنی " هر کدام"
۱۷۴	۳۸-۴-۳-۳- " بتر" به جای " بدتر"

صفحه	عنوان
۱۷۴	۳-۳-۴-۳۹- کاربرد "مقر" به معنی "جایگاه"
۱۷۵	۳-۳-۴-۴۰- ترکیبات جدید
۱۷۷	۳-۳-۵- سنت گرایبی
۱۷۷	۳-۳-۵-۱- پیوستگی ضمیر متصل به حرف ربط
۱۷۷	۳-۳-۵-۲- کاربرد افعال
۱۷۹	۳-۳-۵-۳- بکار بردن فعل لازم به شکل متعدی
۱۷۹	۳-۳-۵-۴- "به" به جای "در"
۱۸۱	۳-۳-۵-۵- "به" به جای "از"
۱۸۱	۳-۳-۵-۶- "به" به جای "با"
۱۸۲	۳-۳-۵-۷- "با" به جای "به"
۱۸۳	۳-۳-۵-۸- "باز" به جای "به"
۱۸۳	۳-۳-۵-۹- "از چه" به جای "چرا"
۱۸۳	۳-۳-۵-۱۰- "اندر" به جای "در"
۱۸۷	۳-۳-۵-۱۱- "را" به جای "برای"
۱۸۷	۳-۳-۵-۱۲- "پی" در معنی "برای"
۱۹۰	۳-۳-۵-۱۳- "بهر" در معنی "برای" (به خاطر)
۱۹۲	۳-۳-۵-۱۴- "از برای" به جای "برای"
۱۹۳	۳-۳-۵-۱۵- استفاده از "مر"
۱۹۳	۳-۳-۵-۱۶- آوردن "یای" استمراری بعد از فعل
۱۹۳	۳-۳-۵-۱۷- "همی" به جای "می"
۱۹۴	۳-۳-۵-۱۸- "ایچ" به جای "هیچ"
۱۹۵	۳-۳-۵-۱۹- "زیر" در معنی "روی"
۱۹۶	۳-۳-۵-۲۰- "زی" در معنی "سوی"
۱۹۷	۳-۳-۵-۲۱- "پی" در معنی "به دنبال"
۲۰۰	۳-۳-۵-۲۲- "بر" استعلائی

صفحه

عنوان

۲۰۰	۳-۳-۵-۲۳- " سراسر " در معنی " همه "
۲۰۱	۳-۳-۵-۲۴- کاربرد " نز " به جای " نه از "
۲۰۲	۳-۳-۵-۲۵- " یکی " به جای " یک "
۲۰۳	۳-۳-۵-۲۶- آوردن " واو " عطف در آغاز شعر و مصراع
۲۰۴	۳-۳-۵-۲۷- مشدد کردن کلمات مخفف
۲۰۶	۳-۳-۵-۲۸- مخفف کردن کلمات مشدد
۲۰۷	۳-۳-۵-۲۹- افزودن همزه در ابتدای کلمات
۲۰۷	۳-۳-۵-۳۰- تخفیف کلمات
۲۰۹	۳-۳-۵-۳۱- ساکن کردن متحرک
۲۱۱	۳-۳-۵-۳۲- استفاده از الف اشباع
۲۱۱	۳-۳-۵-۳۳- بلند تلفظ کردن مصوت‌های کوتاه
۲۱۲	۳-۳-۵-۳۴- کوتاه تلفظ کردن مصوت‌های بلند
۲۱۲	۳-۳-۵-۳۵- تکرار
۲۱۵	۳-۳-۵-۳۶- دو حرف اضافه پیش و پس یک کلمه
۲۱۵	۳-۳-۶- واژگان و ترکیبات غیر فارسی
۲۱۵	۳-۳-۶-۱- واژگان و ترکیبات عربی
۲۱۷	۳-۳-۶-۲- واژگان ترکی
۲۱۸	۳-۳-۶-۳- واژه های فرنگی
۲۱۹	۳-۴- موضوع و اندیشه در شعر نیما
۲۱۹	۳-۴-۱- انسان سرایی
۲۲۱	۳-۴-۲- عشق
۲۲۵	۳-۴-۳- زندگی
۲۲۶	۴-۳-۴- اجتماعی - سیاسی
۲۲۸	۳-۴-۵- طبیعت
۲۳۰	۳-۴-۶- حسب حال و خاطره نویسی

صفحه	عنوان
۲۳۱	۳-۴-۷- مرگ اندیشی
۲۳۳	۳-۴-۸- طنز
۲۳۳	۳-۴-۹- پند و اندرز
۲۳۴	۳-۴-۱۰- مدح و رثا
۲۳۶	۳-۵- روجا
۲۳۷	فصل چهارم: مهدی اخوان ثالث
۲۳۸	۴-۱- سالشمار زندگی اخوان
۲۴۰	۴-۲- قالب در شعر اخوان ثالث
۲۴۱	۴-۲-۱- اشعار به شیوه سنتی (کلاسیک)
۲۴۱	۴-۲-۲- اشعار نیمه سنتی (نیمه کلاسیک)
۲۴۵	۴-۲-۳- اشعار نیمه آزاد (بینابین)
۲۴۶	۴-۲-۳-۱- سه پاره
۲۴۶	۴-۲-۳-۲- چهاره پاره
۲۵۰	۴-۲-۳-۳- پنج پاره
۲۵۰	۴-۲-۳-۴- شش پاره
۲۵۱	۴-۲-۳-۵- بحر طویل
۲۵۲	۴-۲-۴- آزاد
۲۵۵	۴-۲-۵- سپید
۲۵۶	۴-۲-۶- "خسروانی" و "نوخسروانی"
۲۵۷	۴-۳- ویژگیهای زبانی و بیانی اخوان ثالث
۲۵۸	۴-۳-۱- بافت زبان گفتار
۲۶۷	۴-۳-۱-۱- صداها
۲۷۰	۴-۳-۱-۲- مکانهای بومی و محلی
۲۷۱	۴-۳-۱-۳- ساخت گفتگو (دیالوگ)
۲۷۳	۴-۳-۱-۴- روایت و نقلی

صفحه	عنوان
۲۷۴	۴-۳-۲- زبان نمادین
۲۷۹	۴-۳-۳- عناصر بیانی و بدیعی
۲۸۰	۴-۳-۱- تشبیه
۲۸۰	۴-۳-۱-۱- تشبیه به شیوه ی سبک خراسانی
۲۸۱	۴-۳-۱-۲- تشبیه حسی
۲۸۶	۴-۳-۱-۳- تشبیه عقلی
۲۸۹	۴-۳-۱-۴- تشبیه وهمی
۲۸۹	۴-۳-۱-۵- تشبیه مرکب
۲۹۱	۴-۳-۱-۶- تشبیه مقید
۲۹۲	۴-۳-۱-۷- ترکیبات اضافه تشبیهی
۲۹۵	۴-۳-۲- استعاره
۲۹۶	۴-۳-۲-۱- استعاره مصرحه
۲۹۶	۴-۳-۲-۲- استعاره مکنیه
۲۹۷	۴-۳-۳- ایهام تناسب
۲۹۸	۴-۳-۴- کنایه
۳۰۵	۴-۳-۵- تشخیص
۳۰۷	۴-۳-۶- حس آمیزی
۳۰۸	۴-۳-۷- نقیضه گویی
۳۰۹	۴-۳-۸- اقتباس از آیات و احادیث
۳۱۵	۴-۳-۹- تلمیح به آیات و احادیث
۳۱۸	۴-۳-۱۰- ترجمه
۳۱۹	۴-۳-۱۱- تلمیح به داستان و حکایت
۳۲۱	۴-۳-۱۲- تضمین و مضمون گرایی
۳۲۱	۴-۳-۱۲-۱- استفاده از وزن و قافیه و ردیف
۳۲۲	۴-۳-۱۲-۲- تضمین

صفحه	عنوان
۳۲۶	۳-۱۲-۳-۳-۴ مضمون گرای
۳۲۶	۱-۳-۱۲-۳-۳-۴ مضمون گرای از شعرای فارسی
۳۲۹	۲-۳-۱۲-۳-۳-۴ مضمون گرای از شعرای عرب
۳۳۰	۱۳-۳-۳-۴ مثل
۳۳۳	۱۴-۳-۳-۴ عناصر بیانی
۳۳۳	۱-۱۴-۳-۳-۴ جناس
۳۳۳	۲-۱۴-۳-۳-۴ جناس تام
۳۳۳	۳-۱۴-۳-۳-۴ جناس زاید
۳۳۴	۴-۱۴-۳-۳-۴ جناس لاحق
۳۳۵	۵-۱۴-۳-۳-۴ جناس مضارع
۳۳۶	۶-۱۴-۳-۳-۴ جناس خط
۳۳۷	۷-۱۴-۳-۳-۴ تضاد
۳۴۰	۸-۱۴-۳-۳-۴ مراعات النظیر
۳۴۲	۹-۱۴-۳-۳-۴ شبه اشتقاق
۳۴۲	۱۰-۱۴-۳-۳-۴ موازنه
۳۴۲	۱۱-۱۴-۳-۳-۴ لف و نشر مرتب
۳۴۳	۱۲-۱۴-۳-۳-۴ ردالمطلع
۳۴۳	۱۵-۳-۳-۴ حرف آوایی
۳۴۵	۱۶-۳-۳-۴ تصویر سازی
۳۴۵	۱-۱۶-۳-۳-۴ تصویر سازی با استفاده از عناصر بیانی
۳۴۶	۲-۱۶-۳-۳-۴ تصویر سازی با تجسم حالات و حرکات
۳۴۶	۳-۱۶-۳-۳-۴ تصویر سازی با استفاده از امکانات نگارشی
۳۴۷	۴-۱۶-۳-۳-۴ حرکت تصویری
۳۴۸	۱۷-۳-۳-۴ فضا سازی
۳۵۰	۱۸-۳-۳-۴ ساختار

مرکز مطالعات و تحقیقات ادبی و فرهنگی
 مشهد

عنوان

صفحه

۳۵۲	۱۹-۳-۳-۴- برجسته سازی و تشخیص واژگان
۳۵۲	۱-۱۹-۳-۳-۴- برجسته سازی با تأخیر مسندالیه در جمله
۳۵۳	۲-۱۹-۳-۳-۴- برجسته سازی واژگان (لیک)
۳۵۸	۳-۱۹-۳-۳-۴- برجسته سازی واژگان (لیکن)
۳۶۱	۲۰-۳-۳-۴- ضعف تألیف
۳۶۲	۴-۳-۴- هنجارشکنی قواعد و نوآوری دستوری
۳۶۲	۱-۴-۳-۴- صفت به عنوان مضاف موصوف
۳۶۴	۲-۴-۳-۴- بکارگیری صفت بجای اسم (مضاف و مضاف الیه، هر دو صفت برای ایجاز)
۳۶۵	۳-۴-۳-۴- الحاق ضمیر ملکی صفت به اسم موصوف
۳۶۶	۴-۴-۳-۴- تعدد صفات و صفات طولانی و پی در پی در ساختی اضافی
۳۶۹	۵-۴-۳-۴- آوردن صفات جدید برای کلمات
۳۷۰	۶-۴-۳-۴- ساختن صفت با اسم با اضافه کردن حرف "ب"
۳۷۱	۷-۴-۳-۴- فاصله انداختن میان صفت و موصوف
۳۷۱	۸-۴-۳-۴- کاربرد نشانه ی صرفی "تر" در موارد نامرسوم
۳۷۲	۹-۴-۳-۴- کاربرد "قید" به جای "صفت"
۳۷۲	۱۰-۴-۳-۴- کاربرد "قید" به جای "اسم"
۳۷۲	۱۱-۴-۳-۴- اضافه کردن "یای نکره" به قید "اغلب" به قیاس "اندکی"
۳۷۳	۱۲-۴-۳-۴- کاربرد "صفت" در جایگاه "قید"
۳۷۳	۱۳-۴-۳-۴- برجسته سازی بوسیله تکرار ضمیر متصل همسان باضمیر منفصل
۳۷۳	۱۴-۴-۳-۴- حذف صفت اشاره "آن" در ساختمان حرف ربط مرکب
۳۷۳	۱۵-۴-۳-۴- کاربرد "ی" اشباع شده ساکن به جای کسره اضافه
۳۷۷	۱۶-۴-۳-۴- جمع بستن های نامتعارف
۳۷۹	۱۷-۴-۳-۴- جابجایی اجزای فعل مرکب
۳۸۰	۱۸-۴-۳-۴- ترکیب فعلی، افعال نو
۳۸۰	۱۹-۴-۳-۴- حذف فعل به قرینه لفظی